

Čas sociologije - Ivanka Zupan

Čas kineskog jezika - Nina Ovsenek

Čas filozofije – Mišo Dačić

Čas muzičke kulture - Marjeta Oblak

Eksterna matura

Pripremu za izvođenje eksterne mature, koja u Republici Slovenije postoji od 1994. godine, imale smo priliku da saznajemo iz razgovora i izvođenja nastave kod kolega i u posebnom intervjuu sa direktorom Državnog ispitnog centra Darkom Zupanom, inače glavnim koordinatorom za Srbiju za uvođenje eksterne male mature. Glavni cilj ovakvog izvođenja mature je da ocenjivači budu nastavnici koji ne predaju učenicima. 80% ukupne ocene učenika nosi eksterni deo, a o preostalih 20% interni (u vidu projektnog rada ili izvođenja ogleada ako su pitanju predmeti poput hemije ili fizike). Polazu se tri obavezna predmeta (slovanački jezik, engleski jezik i matematika) i dva izborna predmeta. Međusobno se jedino isključuju filozofija, sociologija i psihologija. Đaci mogu da biraju samo jedan od tih predmeta. Neki fakulteti, poput medicine ili farmacije, traže i posebne ocene iz predmete važnih za struku (biologija i hemija). Sve se radi pod šifrom, tekstove pregleda posebna komisija, a u odeljinjima koja polazu međunarodnu maturu i usmeni deo ispita mora biti snimljen i dostupan ako ga eventualno komisija zatraži. Opšta matura vodi na univerzitet, a srednje stručno obrzovanje na visoke škole. Ta struktura je ostala ista od početka uvođenja eksterne mature do danas. Učenici se opredeljuju za jednu od dve postojeće skale za ocenjivanje na eksternoj maturi. Prva je sa lakšim pitanjima i na njoj se maksimalno može osvojiti pet bodova po predmetu. Druga je zahtevnija i na njoj se maksimalno može osvojiti osam bodova po predmetu. Jedini izuzetak je slovenački jezik koji se, zbog svoje važnosti od nacionalnog značaja, može polagati isključivo u formi druge, zahtevnije skale.

Sa direktorom Državnog ispitnog centra
Darkom Zupanom

Vannastavne aktivnosti

U praćenju vannastavnih aktivnosti posmatran je rad pojedinih sekcija (literarne, muzičke, sekcija za izradu sajta škole...), saradnju školske biblioteke i biblioteke grada Kranja sa redovnom nastavom. U obe biblioteke odvijaju se književni susreti, naučna izlaganja, učenici prave izložbeni prostor. Literarna sekcija tokom cele godine šalje radove učenika na razne konkurse i redovno izlazi zbornik đačkih radova *Kava*. U velikom holu škole postoji pano na kome su javno istaknuti reprezentativni tekstovi učenika i fotografije sa dodele nagrada. U školi postoji hor i orkestar koji redovne probe ima u školskoj biblioteci. Redovno učestvuju na manifestacijama u Kranju i Ljubljani i prave muzičke spotove koji su dostupni na internetu. Uz pomoć profesora Mihaela Šorlija koji radi i lekturu redovno se ažurira i sajt škole. Učenici mu u tome svesrdno pomažu. Škola je otvorena i vikendom za različite vannastavne sadržaje. Sve učionice opremljene su računarima, projektorom, velikim platnom za projekciju, kao i oglasnom tablom sa onim što su đaci napravili u vezi sa tim predmetom. Đaci imaju obavezne izborne predmete, a moraju da devedeset sati u toku školske godine posvete različitim vannastavnim aktivnostima (bioskop, pozorište, rekreacija, igranje šaha, rad u brojnim sekcijama, izrada školskog časopisa...).

Poseta Ljubljani je čest vannastavni sadržaj učenika i nastavnika Gimnazije u Kranju. U pauzama između časova tokom prethodnih dana učenici i kolege su nas upitali u najveće znamenitosti glavnog grada Slovenije, tako da smo zahvaljujući tome lakše i lepše ih obišli. Među ponuđenim sadržajima prednjače obilazak Prešernovog trga i spomenika u samom centru grada. Tu su i posete Nacionalnom muzeju i Matici slovenačkoj (1864). Učenici Gimnazije u Kranju često učestvuju u programu Cankarevog doma u Ljubljani.

Školska biblioteka

Gradska biblioteka

Literarna sekcija

Prešernov spomenik u Ljubljani

Organizacija škole

Praćenje navedene delatnosti obavljeno je osim posmatranjem kroz dva posebna intervjua (sa pomoćnicom direktora mr Fani Mavrič i pedagogom škole Tanjom Varjačič), kao i prisustvom sednici Školskog razvojnog tima. Taj sastanak se održava svakog drugog utorka u mesecu. Čine ga predstavnici svih stručnih veća, računovođa i pedagoški savetnik. Uvek se raspravlja o tekućim stvarima, a Nastavničko veće koje se održava jednom mesečno koristi materijale i zaključke Školskog razvojnog tima. Ovo telo nije obavezno po zakonu, ali je ostatak Evropskog projekta o unapređivanju školstva održanog pre devet godina. Njegovo postojanje i funkcionisanje pokazalo se kao veoma korisno. Iz razgovora sa pomoćnicom direktora mr Fani Mavrič upoznali smo specifičnost rada Kranjske gimnazije, njenu strukturu i posebnosti. Gimnazija ima po sedam odeljenja u svakoj od četiri godine školovanja (dvadeset osam đaka po odeljenju, maksimalno do trideset i jedan). Ti učenici na kraju polažu nacionalnu maturu. Od skoro postoji po jedno odeljenje trećeg i četvrtog razreda koje polaže međunarodnu maturu. Postoji posebna priprema za taj tip mature u vezi sa svim predmetima koji se polažu. Nekoliko đaka sa posebnim potrebama u okviru postojećih odeljenja radi prema postojećem nastavnom programu, a prema svojim mogućnostima. Postoji u svakoj godini po posebno sportsko odeljenje koje pohađaju đaci koji se bave pojedinim sportovima. Oni prate nastavu prema postojećem planu i programu ali je u ovom slučaju individualna nastava veoma izražena. U skladu sa njihovim aktivnostima, treninzima i takmičenjima dogovaraju se sa nastavnicima oko termina ispitivanja.

Imali smo poseban razgovor i sa kolegicom Tanjom Varjačič. Kao pedagog u školi je svaki dan pre podne, a svake srede posle podne za rad sa učenicima iznad dvadeset jedne godine. Škola broji oko devetsto učenika. Tzv. *Školska savetodavna služba* pruža individualnu pomoć đacima na tri nivoa. Prvo, svaki dan posle nastave, a u dogovoru sa predmetnim profesorom odvija se dopunska nastava sedmi i osmi čas. Drugo, postoji i tutorstvo. Tutori su đaci koji u četvrtom razredu imaju izborni predmet pedagogiju. Obavezni su da tokom školske godine dvadeset sati obvljaju praksu, odnosno pomažu u učenju drugim đacima. Ako se ta praksa ne obavi u gimnaziji, onda odlaze u osnovne škole i vrtiće. Treće, postoji vršnjačka pomoć. Pošto učenici sa slabijim uspehom ili slabijim ocenama u pojedinim predmetima dođu kod pedagoga i zatraže pomoć, pedagog izabere nekog od boljih đaka da im pomogne u učenju. Postoji velika podrška boljim đacima. Ta delatnost je u okviru pojedinih predmeta.

Pomoćnica direktora mr Fani Mavrič i pedagog škole Tanja Varjačič

Kulturna baština i nastava

Čitav grad Kranj odiše ponosnim sećanjem na život i stvaralaštvo velikog slovenačkog pesnika Franca Prešerna. Prostor na otvorenom naziva se Prešernov gaj koji ima status kulturno-istorijskog spomenika. U njemu se nalazi Prešernov grob i nadgrobna ploča, kao i grob njegove kćerke Ernestine Jelovšek, čiji su posmrtni ostaci iz Ljubljane preneti u Prešernov gaj 1967. godine. U Prešernovom gaju nalazi se i bronzani kip Franca Prešerna, koji je postavljen 1968. godine. Posednje tri godine života Prešern je proveo u Kranju. Na velikom trgu u centru grada nalazi se veliki spomenik preko puta Prešernovog pozorišta. Učenici Gimnazije u Kranju u ponudama vannastavnih aktivnosti imaju posete tom teatru. Grad Kranj pored kulturnih ima i lepe prirodne znamenitosti. Posebno se izdvaja šetaliste pored reke Kokre.

U centru starog grada nalazi se i Prešernov muzej. To je bila kuća u kojoj je Prešern proveo svoje poslednje godine života. U prizemlju se nalazi izložbeni prostor savremene fotografije, a na spratu su prostorije koje su adaptirane u muzejski prostor. Ispred njega nalazi se mala prodavnica suvenira, a svaki suvenir ima lik pesnika. Svaka prostorija u muzeju prati određenu deonicu Prešernovog života i stvaralaštva. Na centralnom mestu nalazi se spomen soba pisca sa autentičnim nameštajem i priborom koji je pesnik koristio. Postoji i nekoliko Prešernovih portreta koje su radili poznati slovenački slikari. Desetak velikih panoa beleže ne samo stavke iz Prešernovog života (prijatelji i stvaraoci, posebna mesta u kojima je pesnik boravio, detalji iz rodnog mesta, svedočastvo, diploma...) nego i obeležavanja stogodišnjice njegovog rođenja i recepciju njegovog dela, kao i načine uvažavanja njegovog dela do danas. U staklenim vitrinama nalaze se vredna prva izdanja Prešernovih knjiga, matična knjiga rođenih, časopisi u kojima je objavljivao, prepiske sa njegovim prijteljem Matijom Čopom, dela u rukopisu....Autentičnost čuva i soba njegove sestre Katre. Poseban deo posvećen je portretu i detaljima njegove velike ljubavi Juliji Primicovoj kojoj je posvetio svoj čuveni Sonetni venac. Učenici osnovnih i srednjih škola u Kranju često obilaze ovo zdanje uz stručno vođenje svojih nastavnika. Na izlasku iz muzeja učenici mogu uzeti posebno spremljen upitnik sa pitanjima o detaljima Prešernovog života i stvaralaštva. Posebna napomena je da su svi odgovori u pažljivom razgledanju sadržaja muzeja što razvija poseban obrzovno-vaspitni momenat.

Prešernov spomenik

Prešernov muzej

Prešernov gaj

Vukosava Živković

Valentina Vukmirović Stefanović